

"Cemaatte vahid-i sahih olmazsa, cem ve zam, kesir darbu gibi küçültür." cümlesini ve sonra yönlendirilen haşiyesini birlikte açar mısınız?

73. Cemaatte vahid-i sahih olmazsa, cem ve zam, kesir darbu gibi küçültür. ^(HAŞİYE)

"HAŞİYE: Hesapta malûmdur ki, darb ve cem ziyadeleştirir. Dört kere dört, on altı olur. Fakat kesirlerde, darb ve cem, bilâkis küçültür. Sülüsü sülüsle darb etmek, tûsu' olur, yani dokuzda bir olur. Aynen onun gibi, insanlarda sıhhat ve istikamet ile vahdet olmazsa, ziyadeleşmekle küçülür, bozuk olur, kıymetsiz olur."(1)

Hesapta malûmdur ki, darb ve cem ziyadeleştirir. Dört kere dört, on altı olur. Fakat kesirlerde, darb ve cem, bilâkis küçültür. Sülüsü sülüsle darb etmek, tûsu' olur, yani dokuzda bir olur. Aynen onun gibi, insanlarda sıhhat ve istikamet ile vahdet olmazsa, ziyadeleşmekle küçülür, bozuk olur, kıymetsiz olur.

Kesirli sayılarda toplama işlemi sayıyı büyültür. Ancak bu büyüme; kemmi (*nicelik*) bir büyümedir, keyfiyet ve kalite açısından küçülme söz konusudur.

Mesela; yüz tane yarım adam, tam bir adam yapamaz. Keza fertlerden oluşan bir cemaatin manevi kuvvetini, fertler ayrı ayrı olmaları halinde ortaya koyamazlar. Yüz tane ip düşünelim. Bunlar bir araya geldiğinde tek bir ip (*halat*) olur. Sayı olarak küçülür, ancak kuvvet olarak artar. Halat'ı açtığımızda sayısal olarak artar, ancak kuvvet ve kalite olarak azalır.

Nitekim Bediüzzaman'ın burada nazara verdiği de sayısal büyüme değil, sağlam ve sağlıklı bir beraberlikten doğacak olan bir büyümedir.

(1) bk. [Mektubat, Hakikat Çekirdekleri: 73.](#)